

Makale Bilgisi: Yılmaz A. (2025). Sylvie Germain'ın Gecelerin Kitabı Ve Amber Gece Romanlarında Bellek: Savaş ve Kötülük Sorunu. DEÜ Edebiyat Fakültesi Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 2, ss. 546-557.	Article Info: Yılmaz, A. (2025). Memory in Sylvie Germain's Book of Nights and Amber Night Novels: The Problem of War and Evil. DEU Journal of Humanities, Volume: 12, Issue: 2, pp. 546-557.
Kategori: Araştırma Makalesi	Category: Research Article
DOI: 10.69878/deuefad.1604734	DOI: 10.69878/deuefad.1604734
Gönderildiği Tarih: 20.12.2024	Date Submitted: 20.12.2024
Kabul Edildiği Tarih: 14.08.2025	Date Accepted: 14.08.2025

**SYLVIE GERMAIN'IN *GECELERİN KİTABI* VE
AMBER GECE ROMANLARINDA BELLEK:
SAVAŞ VE KÖTÜLÜK SORUNU**

Ahmet Yılmaz*

ÖZ

Savaşa ve kötülüğe ilişkin belleğin bir yazınsal izleğe dönüşmesi neredeyse yazın tarihi kadar eskidir. Yarattığı geniş etki, ortaya koyduğu dramatik sonuçlar nedeniyle savaş yazının konusu olarak bellekte sorunlu bir alan yaratır. Kötülüğün görüntüsü olarak savaşı romanlarında saplantı düzeyinde ele alan Sylvie Germain, savaşı yaşamadığı halde, sadece okudukları ve duydukları üzerinden ele alır. Germain savaşın sarsıntılarını, yarattığı derin kırılmaları destansı bir dille ve büyümlü gerçekçilik tarzında anlatır. Savaşın ruhsal dinamikler üzerindeki yıkıcı, dönüştürücü, bittikten sonra bile etkisini hiç kaybetmeyen ve gittikçe artan hastalıklı özelliğine odaklanan Germain, ayrıca kutsal metinlere göndermeler yapar. Bu yazının konusunu oluşturan *Gecelerin Kitabı* ve *Amber Gece* adlı anlatılar bu etkinin baş döndürücü bir hızla büyümlü gerçekliğe kaymasının anlatıdır. Öte yandan her iki roman mitoloji, efsane, gerçeküstü, fantastik, gerçeklik gibi farklı anlatı türlerinin kavşağındadır. Her iki roman Avrupa anlatı geleneğinin mitolojik, batıl ve folklor bağlamındaki bazı öğelerini içerir ve hemen her durumda yine aynı geleneğin köklü mirasına yaslanır. Biz bu yazıda söz konusu iki romanda belleğin savaş izleğini besleyen bir olgu olarak açıklamasını ve yorumlamasını yapmaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Bellek, savaş, kötülük, Sylvie Germain

* Doç.Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, ahmetyilmaz@cumuriyet.edu.tr,
ORCID: 0000-0002-7106-2343

MEMORY IN SYLVIE GERMAIN'S BOOK OF NIGHTS AND AMBER NIGHT NOVELS: THE PROBLEM OF WAR AND EVIL

ABSTRACT

The transformation of memory related to war and evil into a literary theme is almost as old as the history of literature. The fact that war is a disaster, the wide impact it creates, and the dramatic results it reveals create a problematic area in memory as the subject of the writing. Sylvie Germain, who obsessively deals with war as the image of evil in her novels, deals with war only through what she reads and hears, even though she did not experience it. Germain narrates the shocks of war and the deep ruptures it creates in an epic language and in the style of magical realism. Focusing on the destructive, transformative, and increasingly morbid feature of war on spiritual dynamics, which never loses its effect even after it is over, Germain also makes references to sacred texts. The narratives titled *The Book of Nights* and *Amber Night*, which constitute the subject of this article, are the narratives of this effect shifting to magical reality at a dizzying speed. On the other hand, both novels are at the intersection of different narrative genres such as mythology, legend, surreal, fantasy, and reality. Both novels include some elements of the European narrative tradition in the context of mythology, superstition and folklore, and in almost every case, they rely on the deep-rooted heritage of the same tradition. In this article, we will try to explain and interpret memory as a phenomenon that feeds the theme of war in the two novels in question.

Keywords: Memory, war, evil, Sylvie Germain

1.GİRİŞ

Modern Batı yazınında bellek önemli bir yer tutar. Marcel Proust'un getirmiş olduğu 'istemli hatırlama' eksenli yeni bakışın ötesine geçen bir yazar olarak Sylvie Germain, belleği istemli olarak öne çıkarır ve Batılı anlatı geleneklerine ait bazı kalıpları yoğun olarak kullanır. Yaslandığı miras olarak Batı anlatı geleneğinde unutmama ve unutulma korkusunun baskın çıktığı örnekler fazladır. Bu bağlamda "Germain'in yapıtını özel kılan şey unutulma tehlikesi ile karşı karşıya olduğunu düşündüğü tarihsel gerçek ile kişisel kaderleri bir araya getirme biçimi" olduğu belirtilmiştir (Dotan, 2009,s.54).

Bu özellik nedeniyle Germain'in yapıtı çoğu kez güncel tartışmaların, yakın siyasal tarihin, özellikle soykırımın etrafında dolaşır. "Sylvie Germain'in tüm çalışmaları bize kötülük ve ıstırap arasındaki acı dolu yolculuğun anlamından payımıza düşeni öğretiyor; bu yolculuk, yaşayanlar ve ölümlerle dayanışma içinde, kökten arınma ve birlik deneyiminde, yani her şeye rağmen ışıktaki ortaya çıkabilir" (Crommelinck, 2023, s.68).

Bu yönüyle Sylvie Germain'in yapıtı belleğin şiirselliğiyle olduğu kadar yazgının trajik yanıyla yüzleşen, baş döndürücü bir hızla geçen zaman içinde hep acıyla hareket eden karakterlerle doludur. Bu karakterlerin çoğu,

yazgının tüm zorlaması ve kırılğanlığına rağmen inatçı, güçlü, gezgin ruhlu, kolay pes etmeyen serüvenci karakterlerdir. Bazıları ise yalnızca başarısız feci kaçışların, aşılmaz acıların, talihsiz ve ölümcül sonuçların öznelidirler. Koşulların etkisiyle kaçışa kalkışan ya da gönüllü kapanmaya çekilen, son çare olarak da çoğu kez deliliğe gömülen ve hatta ölümün kendilerini baştan çıkarmasına izin veren kahramanlardır.

Yapıtın en önemli izleği olarak kötülük birçok biçimde ortaya çıkar ve yine farklı biçimlerde sonlanır. Bu biçimlerden ilki ölümdür. Ölüm hemen her defasında doğal olmayıp insan eliyle gerçekleşir. Bir diğer kötülük biçimi ise konuşma yetisinin yitimidir. Bu yitim sonrası genelde uzun bir yolculuk başlar. Bu yolculuk, toplama kamplarına yapılan yolculukları çağrıştırmaktadır. Bu bağlamda “sözcükler, geri yutulmadıklarında, sessiz kalan bir Tanrı'ya karşı atılan ilkel bir çılgılla parçalanıp dağılırlar. Hayatın anlamının sarsıldığı her kaderin bu sıfır noktasından çıkan karakter, sözlerini yeniden kazanabilmek için uzun bir yolculuğa çıkmak zorunda kalacaktır. Romancının araştırdığı ve okuma, yazma, şarkı söyleme, dua etme deneyimleri aracılığıyla vurgulamayı önerdiğimiz, sözcüklerle dolu bir sessizlikle sonuçlanan, çılgığı yazıyla ya da sözcüğü sözde ifade eden bu yolculuktur” (Jacquod 2008, s.121-123).

Sylvie Germain'in eserinin temel sorusu kötülük ve acının bilinmez, açıklanamaz yanıdır. Bu bilinmezliğe Tanrı'nın sessizliği de eklendiğinde, “insanları parçalayan ister savaşların dehşeti, ister savaş alanları ve toplu göçler olsun, ister başka herhangi bir şiddet ve baskı biçimi olsun, kötülük derinden acıtır ve kırar. Dünyamız ve özellikle de arkamızdaki yüzyıl, onları, kurbanların sesinin şikâyetlerden, gözyaşlarından, çılgınlardan veya sessizlikten başka bir şey olmadığı” anlaşılır ve “tüm şefkatten uzak bir geceye sürükleyen korkunç bir çalkantı” (Crommelinck, 2023, s.23) ortaya çıkar.

2.Uzun Bir Hikâye: ‘Gecelerin Kitabı’

Gecelerin Kitabı'nda Germain, diğer romanlarında da egemen olan kötülük izleğini ele alırken, insanlığın en çözümsüz sorunu olan kötülüğü saklandığı derinliklerden söküp almak veya kökünü kurutmak ister. Kötülüğün açık ve gizli tüm görüntülerini hayalci olduğu kadar gerçekçi bir yaklaşımla ortaya dökerken dünyayı karanlıklara boğulmuş kötülükler sahnesi olarak betimler. Bunu yaparken öylesine sabırsızdır ki zamanı büyük bir hızla akıtır. Anlatma işini, ilk insandan bu yana yaşamın en trajik boyutunu temsil eden kötülük hayaletini ortadan kaldırmak, insanlığa mitolojiden bilinenlerin ötesinde belki de en büyük bağışı yapabilmek adına yapar.

Gecelerin Kitabı'nda Germain savaş izleğini yeni bir algıyla ele alır ve zamanın yanı sıra belleği de hızla tüketir. Savaşa ait belleği ele alırken derin bir imgelemin yanı sıra öznel bir kadınsı duyarlığın da sözcülüğünü yapar. Savaş ve kötülük eksenli bir dünya kurgusunu sıradan bir aile örgüsü

içinde ve yine sıradan dramların etrafında bir çeşit gerçeküstücülükle verir. Kişisel dramların arka planından çok dram sonrası süreçleri titizlikle tartışır. Yüzlerin ve isimlerin geçmişine uzanır: “Ve her akşam torununun yatağının yanında oturarak, muhteşem yankılarla dolu yüzler ve isimlerle dolu hafızasının dönemeçlerinde kendisine eşlik etmesi için çocuğu davet ediyordu.” Aynı bağlamda şöyle devam eder: “Ve çocuk, çamur ve güneşle dolu ölü su gibi hafızanın bu yumuşak ve ipeksi kıvrımlarında uykuya daldı. Uykusunda her zaman bir kadın belirirdi; hem annesi hem de kız kardeşi, uyurken de onu gülümseten lezzetli bir gülümsemeyle donatılmıştı” (Germain, 2020 a, s. 89).

Germain, kendisine yazınsal malzeme sağlayan belleği bu anlamda adeta insan zihninin dalıp çıkamayacağı ya da ancak bin bir dönüşümle çıkabileceği derinliklerde yüzdürür. Geniş bir ailenin neredeyse tüm bireylerinin trajedileri üzerinden giderek ölümün sıradanlaştığı çarpık bir dünya imgesine başvurur. Bu dünyada kalıcı bir insanlık ülküsünü kurmanın zorluğu; yaşama köklü bir tutunmanın, yeryüzünde mutlulukla solmanın, değerlere yürekte bağlanmanın olanaksızlığı ön plandadır. Çelişkili kurgusu ve işleyişi nedeniyle bu dünya, Germain’e göre öncelikle uyumsuzdur. Karşıt kavramların, sevginin ve nefretin, doğumun ve ölümün, çoğalmanın ve yok oluşun, yeşermenin ve solmanın, yükselişin ve düşüşün, zevk ve acının dünyasıdır bu dünya. “Kendisine yakışmayan bir asırda kaybolmuş destansı bir adamdı. Her şeyden önce, cennete ve onun tanrılarına insanların dünyasından daha fazla inanmayan bu kronik isyancıların, bu zalimlerin, grotesklerin ve embesillerin lağım çukuru olan, hiçbir yüzyılın, hiçbir toplumun tatmin edemeyeceği varlıklardan biriydi” (Germain, 2020a, s.124). Bu durum karşısında Germain, insan aklının durmadan aradığı ve bir türlü bulamadığı kendi iç gerçekliğinin yanı sıra süregelen düşüşüne odaklanır. Bu bağlamda, Gecelerin Kitabı, onun peşine düştüğü barış ve mutluluk konusunda da çok önemli bir bellekselel metin olarak okunmaya ve yorumlanmaya açık bir metindir.

Sylvie Germain romanda iki dünya savaşının yarattığı dehşetin belleklerde bıraktığı mirası, gelişen silah teknolojisine ortaya koyduğu dram, kimyasal bombaların yıkıcı etkisi ve en sonunda totaliter anlayışın acımasız tablosu olarak soykırımı özgün bir masalsi dil ve gizemli bir fantastik evren üzerinden anlatır. Özellikle ikinci dünya savaşı üzerine dinledikleri ve okuduklarını bir aile öyküsü biçiminde kurgulayarak tüm bir yüzyılın ve bu yüzyıldan hareketle tüm insanlık tarihinin kötülükle imtihanını ele alır. Bunu yaparken geniş bir döngüden hareketle tüm insani duygular ve durumları kendi iç dinamikleri temelinde ve her defasında yeryüzünü yöneten derin adaletsizlik ekseninde tartışır. Bu tartışmada esas arka planın yazarın barışa olan büyük özleminin yattığı sezilir.

Romanın ana karakteri Victor Flandrin Péniel bir önceki yüzyıldan gelen bir ailevi fresk olmaktan öte sahip olduğu çok sayıda çocuk bağlamında ele alınır. Péniel her şeyi yiyip bitirme tutkusuyla yanan, atalarının izinde yürüyen, genetik özellikleri bakımından insandaki o yıkıcı tarafı kusursuzca taşıyan ve sonuçta savaşın sembolü olan kötücül bir canavardır. “Ama onu yakalayan, korku ve beklentiyle hafızasını sonsuza dek yuvarlayan bu gece ve orada kök salmak ve savaşmak için bedenine giren bu çılgılık, çok uzaklardan çoktan gelmişti” (Germain 2020a, s.11). “Atalarının, nesilden nesile tüm halkın ayağa kalktığı, kaybolduğu, yaşadığı, sevdiği, savaştığı, yaralandığı, yattığı derin deniz gecesesi... Bağırıyorlardı. Ve susmuşlardı. Çünkü bu ağlama aynı zamanda annesinin deliliğinin ötesinden geliyordu. Zamanın derinliklerinden geliyordu; çoklu, her zaman yüzeye çıkan, her zaman hareket eden ve patlayan tanımlanamaz bir çılgınlığın bir yankısıydı” (Germain, 2020a, s. 12).

3. Karanlığın Romanı: ‘Amber Gece’

Yirminci yüzyılın insanlık ayıplarının verdiği dehşetin romanları olarak Amber Gece de tıpkı Gecelerin Kitabı gibi destansı, lirik, sürükleyici bir tonla kötülüğün alabileceği görünümüleri konu edinir. Dünyayı ve insanı anlama işinin bir parçası olan her iki romanda Sylvie Germain, bizzat bildiği ve gördüğünün uzağına geçerek, toplama kampının çağrışımlarıyla, uzak tarihlere uzanarak kötülüğün kaynağına, ilk örneklerine iner. Bunu yaparken yazarın özellikle dinlere, dinsel metinlere, mitlere yöneldiği görülür. İnsanın varoluşundaki temel çatışmayı, varlığın anlamını, insanın kendisi ve ötekiyle olan ilişkisini masaya yatırır ve bu çerçevede Tanrı'nın dünyadaki etkisi, gücü ve belirtileri, insanın karşı karşıya olduğu büyük sorunlardaki yeri ve payı üzerinde düşünür.

Her iki roman ufuksuz ve karanlık bir şiddetin yönlendirdiği, kötülüğün ve acının ete kemiğe büründüğü tarihsel ve dinsel bir dünya sunar. Kutsal kitaptaki Yakup hikâyesinden esinlendiği belli olan Péniel ailesinin başına gelen kötülükler her bakımdan felaket hikâyesidir. Bu hikâyeler her iki romanın hareket noktasıdır ve kuşaktan kuşağa eklenir. Bu hikâyeler ayrıca bir kopuş, bir haykırış, bir vazgeçiş hikâyesidir. Sylvie Germain her iki romanda, bazı kaynaklarda özellikle Schopenhauer'in sözleriyle, “evcilleştirilmiş ve dizginlenmiş”, “vahşi ve korkunç bir hayvan” olarak tanımlanan insanın gerçek doğasının ortaya çıktığı anlarda, “hukukun ve düzenin prangaları ve zincirleri çözüldüğünde”, bir anda “kendi kendisini bütün çıplaklığıyla, insafa gelmez zalimliğinde ortaya koyuyor” oluşunu anlatır. Germain insan doğasındaki bencilliğin ve kötülüğün, tarihin sayfalarında da büyük ölçekte ortaya koyulduğu gibi, insan varoluşunun en çözümsüz ve süreğen sorunu olduğunu savunur. İnsandaki yaşama isteminin temelde kendi acılarını başkalarına acı çektirerek hafifletme arayışından beslendiğini düşünür.

Aslında bu durum insanın kendi benliğindeki kötülüğü de bu yolla gittikçe daha fazla beslemesidir. Yine Schopenhauer'den alıntıyla, “insan toplulukları da ancak nefret veya öfkenin, korkuyla çatışmasında kendini devam ettirebilir”. Bu yaklaşıma göre kötülüğün doğası, Eagleton’a göre, bir yanıyla saf olmamayı kapsar, bilinen bir eğretilenme olarak kirlenme, adapte olma, alışma gibi haksızlıklara benzeşmeyi içerir. Bu anlamda kötülük “bir tür kozmik küskünlüktür” ve “sadece öfkelerini direterek ve bu öfkeyi dünyaya dramatik bir şekilde ilan ederek yaratışın budalalığına karşı canlı bir tanıklıktır(Eagleton 2017, s.146).” Sonuç olarak ise, Amber Gece’deki biçimiyle, burada şu soru karşımıza çıkar: “Bu kadar ciddiyetsiz olan, yaratıklarının bu kadar akıllara durgunluk veren fantezilerin kurbanı olmasına izin veren bir Tanrı ile nasıl ciddi kalabiliriz? [...] Her şeyden önce, hayatı çoğu zaman çarpıtın saçmalık, zulüm karşısında nasıl inançlı kalabiliriz?” (Germain, 2002, s.24).

4. Kötülük Sorunu ve Savaş Belleği

Gecelerin Kitabı bir ilk romandır. Bu romanın devamı olan Amber Gece’de ise yazar, roman kahramanı Amber-Gece’nin başına gelenlerin ona kalıtım yoluyla geçtiğini açıklayabilmek adına ondan önceki kuşakların yaşamını yansıttığı Gecelerin Kitabı adlı romanını ana anlatıya bir giriş olarak tasarlamıştır. Gecelerin Kitabı’nda sırasıyla 1870, Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarıyla bu savaşlar boyunca yapılan soykırımlar ve tüm bu savaşlar karşısında verilen mücadele anlatılırken, Amber Gece tümüyle kişisel bir hikâyedir.

Gecelerin Kitabı, Germain’in birkaç ünlü kalemlerle birlikte anılmasını sağlayan romandır. Garcia Marquez, Virginia Woolf, Michel Tournier, Marguerite Duras çizgisinde bir trajik masaldır. Roman, daha önce de belirttiğimiz gibi, 1870, 1914 ve son olarak 1939 yıllarındaki savaşların yıkıcı etkisiyle hayata tutunmaya çalışan bir ailenin, şiddet, yıkım ve acı dolu hikâyesini anlatır. Amber Gece’de devam edecek olan bu hikâyede Germain’in yapıtında yer tutan birincil izlekler ön plandadır. Bu izlekler, insani acı ve manevi arayıştır (Magil, 1999, s.334). Amber Gece ise Gecelerin Kitabı’nın devamı olmakla birlikte tamamen bağımsız bir hikâyeyi konu edinir. Germain bu romanda cephenin ötesine geçerek savaşı kendi iç dinamikleri üzerinden ele alır ve bir önceki romandaki kurguyu derinleştirir. Daha eleştirel bir bakışla savaşın o ışısız dünyasını, o eşsiz acısını anlatır. Romanda tarifsiz içsel bunalımlar temelinde son derece karanlık bir atmosfer sunar.

Her iki romanda mutsuzluk ve buna bağlı türlü açmaz ve acıların merkezinde bir varoluşun öznesi olarak kahramanlar gittikçe artan bir dozda yazgılarının kurbanı olarak davranırlar. Bu bakımdan Amber Gece, sarsıcı olmaktan öte, kötülük sorununun yeni kurbanlar bulmadaki değişmezliğini ve gücünü anlatır. Mutsuzluğun aşılmağını hayatın doğal akışı içinde ve onun

parçası olarak yaşama kökten kötümser bir bakışı ifade eder. Bu bağlamda insana bakış olarak da son derece ilkel ve tamamen nefret eksenli bir yaklaşım söz konusudur. Sebepleri açık olmakla birlikte, insanlıktan derin bir kopuşu anlatan şu ifadeyi okuruz: "... sevmiyordu insanları, insanoğlu kafasını kurcalıyordu. İlk hayvanlığından yarı sıyrılmış bir hayvandan başka bir şey görmüyordu onda, topraktan ve çamurluktan yarı sapmış bir hayvan. Değişimi yarım kaldığı için canavarlaşmış bir hayvan" (Germain, 2002, s.34).

Altı bölümden oluşan Gecelerin Kitabı, "Suyun Gecesi'nden" başlayarak "Gece Karanlık Gece'ye" kadar devam eder. Masum sular dünyasında yaşayan Vitalie'nin yedinci çocuğunun yaşaması ve askere gidip ağır yaralı bir halde dönmesiyle roman başlar. Vitalie'nin yaşayan tek çocuğu olan Théodore-Faustin'in savaştan döndükten sonra kendi kızı Herminie-Victoire'a tecavüz etmesi, tecavüz sonrasında Herminie-Victoire'ın kendini babasının karısı ilan etmesi ve artık babasının yatağında yatması, savaşla başlayan kötülük zincirinin halkalarını oluşturur.

Bir kere başladı mı bir türlü bitmek bilmeyen savaş her yeri altüst eder. Vitalie'nin oğluyla torunundan olma torunu Altın-Gece-Kurtağız'ın, ninesi Vitalie'ye verdiği sözden ötürü Yüksek-Çiftlik'e gitmesiyle kötülük zincirinin halkaları artar. Kurtla olan münasebetinden dolayı, bir taraftan komşularının linç etme girişimiyle karşı karşıya gelen Altın-Gece-Kurtağız, diğer taraftan ikiz çocukları Augustin ve Mathurin'in savaşa gitmeleri gerektiği gerçeğiyle yüzleşir. Karısı Mélanie'nin ölümünün ardından bir de ikiz oğullarından birini savaşta kaybeden Altın-Gece-Kurtağız hayata inat tekrar evlenir. Nitekim evlendiği her kadın kendisine üç çocuk verdikten kısa bir süre sonra ölür. Buna rağmen, Altın-Gece-Kurtağız, her zaman bir çıkış yolu bularak hayatına devam eder. Onca yakınına bağrına alan Kara-Toprak'ın boğucu havasından kurtulmak için Altın-Gece-Kurtağız torunu Benoit-Quentin'le bir yolculuğa çıkar. Kurtuluşu aradığı yer Paris'tir. Burada tanıştığı Ruth'la Yüksek-Çiftlik'e dönen Altın-Gece-Kurtağız bu defa da torunu Benoit-Quentin'in ve Ruth'un kızı Alma'nın ölümüyle, karısı Ruth ve çocuklarının toplama kampına götürülmelerine tanık olur. Kötülüklerden bir türlü kurtulamayan Péniel soyu ağır bir yükü omuzlarında taşır. Kötülüğün neden olduğu acılar bitmek bilmez. Her ışığın ardından karanlık gelir.

Roman, Altın-Gece-Kurtağız'ın gelini Pauline'in ikinci çocuğu Charles-Victor'u doğurmasıyla biter. Sonradan Amber-Gece adını alan Charles-Victor'un doğumu Péniel soyu için bir "ışığı" mı yoksa kötülüğü doğuran "karanlığı" mı temsil edecektir?

Gecelerin Kitabı'nın devamı olan Amber-Gece de altı bölümden oluşur. Roman, "Ağaçların Gecesi'yle" başlar "Öbür Gece'yle" son bulur. Romanda, Péniel ailesinin yaşadığı acıları miras olarak alan Amber-Gece'nin, nefret, kin ve intikam duygularıyla acımasızlaşarak suçsuz bir insanın ölümüne neden olması ve yapmış olduğu bu kötülükle savaşarak bu

yolculuğun sonunda kendi meleğini bulup huzura kavuşması anlatılır. Aslında, kuşaktan kuşağa geçen bu ailevi felaket öyküsü yazarın kaynağını aramaktan vazgeçtiği bir haykırışın romanıdır.

Roman konusunda bir görüşe göre, (Nagdy, A. (2012, 1), “hayalperestlik ve mistisizmin sınırında olan eserinin kökleri gerçek bir dünyaya dayanmaktadır. Bir insanın karşılaşılabileceği tüm kötülükler, insanın tüm yönlerine tanıklık eder. Bunların başında içinden çıkmanın çok zor olduğu durumlar, çok sıkıntılı zamanlar gelmektedir. Beş yaşındaki bir çocuk, kardeşinin ölümünün ardından ailesi tarafından terk edilmesiyle nasıl başa çıkabilir. Sıkıntının üstesinden gelebilmek için nasıl bir silaha sahip olabilir? Kaçış, sığındığı Terre-Noire'daki derme çatma barınağında doğal hayat, ardından fiziksel olarak Paris'te geçen yedi yıl ve sonunda memleketine, yani köklere dönüş olarak özetlenebilecek bir hayat... Onca kötülükten sonra hayata tutunmak adına belleğini silen, o güne dek yaşadıklarını inkâr eden, kendi kimliğini reddeden bir kahraman... Her şeye rağmen içinde güçlü bir ışık taşıyan dirençli bir kahramandır Amber-Gece.”

Ağabeyi Küçük-Davulcu'nun avcılar tarafından yanlışlıkla öldürülmesi üzerine deliren annesi Pauline ve babası Baptiste'in kendisini yalnızlığa terk ettiği Amber Gece artık yüreğinde iyiliğe yer vermez. Yalnızlık duygusu, atalarından miras aldığı, kaynağı kötülük olan, tüm öfkeyi ayaklandırır. Amber-Gece'nin hayatta tek sevdiği şey kız kardeşi Baladine'dir. Günler gelip geçerken, Yüksek-Çiftlik'te yaşayan Rose-Héloïse'in evlatlık oğlu Yürek-Yarası erkeklik çağına basar basmaz Cezayir Savaşı'na çağrılır. Cezayir Savaşı'nın başlamasının ardından, Kara-Toprak'tan sıkılan Amber-Gece ergenlik çağına gelir gelmez kasabayı terk eder. Yeni insanlar tanıma arzusuyla yanıp tutuşan Amber-Gece'ye lise öğrenimindeki başarısından dolayı üniversitede okuması için burs verilir ve Paris'e yolculuk başlar.

Bu büyük şehirde Amber-Gece umduğu gibi çok sayıda insanla tanışır. Paris'te onu kötülük yapmaktan alıkoyan kimse yoktur. Hatta arkadaşlık kurduğu insanlar onu kötülüğe teşvik eder ve Amber-Gece masum bir firıncı çırağı olan Roselyn'in ölümünü planlar ve gerçekleşmesine sebep olur ve seyirci kalır. Daha sonra yaptığından büyük bir pişmanlık duyan Amber-Gece doğduğu yere yani Kara-Toprak'a geri döner. Kara-Toprak'ta yaşamını sürdürdüğü sırada, kendisine getirilen oğlu Gümüş-Gece'nin onu bir türlü babası olarak kabul etmemesi üzerine ormana intihar etmeye giden Amber-Gece burada Melekle gerçekleştirdiği savaştan galip gelerek benliğini bulmuş ve artık kurtulmuştur (Yıldırım,2011, s.2-4).

Kötülük sorunu, aynı bağlamda diğer anlatılarında sıklıkla dile getirdiği biçimde, bu yapıtta da en önemli izlektir. Dünyanın kötülükle imtihanı, yazarın henüz dokuz yaşındayken Alsace'ta ziyaret ettiği toplama kampı, dinlediği masal ve anıların izinde geçer. Her iki anlatıya yansıyan bu savaşın bıraktığı mirastan başka bir şey değildir. Her ne kadar yazar bir söyleşide,

“özyaşamöyküsel ayrıntılar ele almayı pek sevmediğini” (Genç, 2017, s.7), bunun kendisini “çok yorduğunu” (Goulet, 2009, s.154) belirtse de, savaşın ve yarattığı derin bunalımların izini sürmeyi sevdiği açıktır. Özellikle Paris’ten kaçışında o zamana kadar sadece en kötüsünü seçtiğinin farkındadır Amber-Gece. Sapmış olduğunun, ‘kendini çalmış’ olduğunun bilinciyle bu şehirde daha fazla kalmanın imkânsızlığını görmektedir. Kendini geleceğe yansıtması, belleğini silmesi için bir başka yere (ailleurs) ihtiyacı vardır.

Kötülüğü ele almada, kahramanların değişken duygu durumlarından daha çok geriye dönüşsüz kırılmalar da söz konusudur. Anlatılar boyunca “bellek ve unutulmuşluk karşıt iki kutupken aynı zamanda birbirleriyle denge içindedirler” (Genç, 2017, s.14). Bellek bu bağlamda kahramanın kalbi ile kurduğu ilişkinin de depolandığı ve yeniden biçimlense bile temel nitelikleri bakımından son derece olumsuzluğu önceleyen bir işlevle donanmış olarak karşımızdadır. Bunu en yalın ifadesi olarak romanda "yalnızca belleğinin olmuştu kalbi" benzeri çok sayıda vurgu vardır. “Savaş yıkımları ve savaş meydanları ya da insanları parçalayan şiddetin ve hoyratlığın tüm diğer biçimleri Germain’in yapıtlarının tarihi temelini oluşturur” (Güzel, 2014, s.154). Romandan bir alıntı ile devam edelim: “Saçları sonunda, şakağına damgasını vuran erguvan kırmızısı lekenin rengini aldı. Oysa savaş sona ermek üzereydi, Yürek-Yarası yakında dönecekti. Döneceğinden kuşkusuz yoktu, ama bunu bilmekle bunalımı yine de yatışmıyordu. -Kim ve nasıl biriydi dönecek olan? Bir Yürek-Yarası olarak dönecek miydi? Ona ne yaptılar afcaba? Ona ne oldu ki? Savaş dedikleri bir Canavar-Ana değil miydi, utanç veren deli bir ana, o biçimsiz karnında taşıdığı insanları, sonsuza dek belleklerinde ve ruhlarında huzur kalmamış varlıklar haline sokup, yeniden doğuran?” (Germain, 2002, s.87). Burada kısa da olsa Germain’in romanları için sıklıkla kullanılan bir tanımlama olarak büyümlü gerçeklikten de biraz söz etmek gerekir. Kavram, fantastik ve gerçeküstü eserler ile arasındaki benzerlikler nedeniyle tanımlanması zordur. Büyümlü gerçekçiliğin kolay tanımlanamıyor olmasının her yazarın onu kendi toplumsal gelenek ve göreneklere çerçevesinde yeniden şekillendirerek ele almasından kaynaklanır. Tanımlanma noktasındaki sıkıntıların diğer bir nedeni olarak herkesin konuya farklı bir bakış açısıyla yaklaşmasıdır. Kimine göre Büyümlü Gerçekçilik olağanüstünden başka bir şey değildir. Kimine göre gerçeğin büyümlü ve gerçekçi yanlarının içi içe olmasıdır. Bir diğerine göre ise karşıtlıkların iç içe olduğu bir anlatım tarzıdır ifadelerini kullanır (Yıldırım, 2011, s.19).

Germain’in romanlarının izleksel ve kurgusal öncelikleri söz konusu tanımlamalara uygun bir görünüm sunar. Germain’in burada yorumlamaya çalıştığımız her iki romanı mucizelerin ve olağanüstü olayların, alışlagelmiş olaylar biçiminde algılandığı romanlardır. Germain’in kahramanları her şeyden önce içinde buldukları dünyanın geçerli yasalarının ötesinde özelliklerle donatılmış kahramanlardır.

5.SONUÇ

Sylvie Germain ‘soykırımlar çağındayız’ derken ‘dünyanın her yaştan, her ırktan, çamurun içinde unutulmuş halde Habillerle dolu’ olduğunu kastediyor gibidir. ‘Gökyüzünün, her yaştan ve her milletten Habil’in bedenleri, bakışları, gülümsemeleri olan keskin bir dumanla kokuyor’ vurgusuyla Germain, insanlık durumundaki trajediye odaklanıyor. Acıyla yorulmadan savaşmak gerektiğinin altını çizerek, ‘acı çekmenin enerjisine’ inanarak, ‘acıların yüreklerimizde ve zihinlerimizde bıraktığı bu harabe, çalı ve kül tarlasını nasıl gübreleyebiliriz?’ sorusunu soruyor Germain. Ve cevabı da hemen arkasından veriyor: ‘Ruhsal olarak secde ederek, yani rahiplik töreni sırasında azizlerin dualarını okurken, kollar iki yana açık, alın yere dayalı olarak törene uygun şekilde secde etmek. Kendini boşaltma töreni (...). Acı çekmek, bedenle, toprakla, sonlulukla ve aynı zamanda cennetle, Ruh’la beden bedendir. Kendisi ile kendisinden sonsuz derecede başkası arasındaki yavaş ve sessiz bir mücadele, bu mücadele boyunca beklenmedik bir enerjinin ortaya çıkıp büyüdüğü; tüm ayrılanlarla, günahkârlarla ve azizlerle birliktelik içinde. Acının ışığa dönüşmesini yalnızca bu zaman ötesi birliktelik mümkün kılar’ demektedir.

Sylvie Germain, savaşlar nedeniyle ülkelerini terk eden, evlerinden sürülen, göç yollarında yaşamlarını yitiren yığınla insanın dramının sözcülüğünü de etmektedir aslında. İnsanın yeryüzündeki sorunlu varlığını, acının şiirsel diliyle ve belleğin yakıcı devinimiyle dile getirmektedir. Amber Gece adlı romandan bir alıntı ile bitirelim: “Ve hepsinin ağzında sadece açlığın ve susuzluğun asit tadı değil, aynı zamanda daha da keskin bir korku ve üzüntü tadı vardı. Ağlamadılar, gözyaşlarını sessizce çiğnediler, ateşle, çılgınlıklarla, kanla parçalanmış gece parçalarını çiğnediler. Ve birbirleri için endişelenen aşkları alınlarını yaktı, kuru dudaklarının arasında tısladı” (Germain, 2002, s.143). Kardeşinin ölümüne tepki olarak Charles-Victor’un kendini terk edilmiş hissetmesi, babasından, annesinden ve ölen erkek kardeşinden aşırı şiddetle nefret etmeye başlaması, hayatının kalan kısmını derin bir öfkeyle geçirmesi... Baştan sona tuhaf olaylarla dolu, her sayfası kıyametten bir sahne gibi görünen roman, onun ‘gecenin sonuna’, kötülüğün kaynağına doğru yaptığı yolculuk, Melek ile tanışana ve İncil’deki Yakup gibi onun tarafından vurulana kadar geçen yolculuktur aslında. Amber Gece’de en dramatik olanı, yıldızlar ve kuyruklu yıldızların birdenbire gizlemlerini bir alfabe oluşturdukları sahnelerdir. Bir diğer sahne ise uçurtmanın uçup gitmesi ve yıllar sonra Amber-Gece ile savaşacak olan melek kılığında geri dönmesidir. Petit-Tambour’un mezarında büyük bir porsuk ağacının kök salması ve annesinin bu ağaçtan düşen meyvelerin kasırgasında zehirlenerek ölmesi de ayrıca dikkate değer bir diğer imgedir. Tüm bu sahnelerde Mayıs 1968’deki büyük patlamaların sesiyle uyandığı Paris’teki gecenin etkisi sezilir. Germain’in her iki romanı Schelling’in deyimiyle ‘gerçeğin yeniden

masal, masalın gerçeğe dönüştüğü' bir yapıt olarak mı yoksa 'soykırımlar çağı olan yirminci yüzyılın destanı' olarak mı görülmeli?

ÇIKAR ÇATIŞMASI BEYANI

Herhangi bir çıkar çatışması oluşmamıştır.

ETİK ONAY/KATILIMCI ONAMI

Çalışma için etik kurul onayı ihtiyacı doğmamıştır.

MADDİ DESTEK

Çalışma için herhangi bir maddi destek alınmamıştır.

YAZAR KATKILARI

Bu araştırma ve araştırma ile ilgili tüm aşamalar tek yazar tarafından yürütülmüştür.

KAYNAKÇA

- Crommelinck, L. (2023). *Le mal et la souffrance dans l'œuvre de Sylvie Germain*.
- Dotan, I. (2009). *Les clairs-obscur de la douleur: Regards sur l'œuvre de Sylvie Germain*. Éditions Namuroises. <https://www.librairie-gallimard.com/livre/9782930378640-les-clairs-obscur-de-la-douleur-regards-sur-l-oeuvre-de-sylvie-germain-isabelle-dotan/>
- Eagleton, T. (2017). *Kötülük üzerine bir deneme*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Genç, H. N. (2017). Kimlik/bellek sorgulamasının yorumsuz görüntüsü: *Magnus. Frankofoni*, 31(2), 299–309.
- Güzel, E. (2014). Une lecture psychanalytique de *La Pleurante des rues de Prague*: La voie qui mène Sylvie Germain de la souffrance à la catharsis. *Humanitas*, (4), 153–164.
- Germain, S. (2002). *Nuit d'Ambre*. Paris: Gallimard.
- Germain, S. (2020). *Le livre des nuits*. Paris: Gallimard.
- Goulet, A. (2009). Entretien avec Sylvie Germain. *Litera Edebiyat Yazıları*, 24. İstanbul: Université Galatasaray.
- Jacquod, V. M. (2008). Les mots dans les romans de Sylvie Germain. In A. Goulet (Ed.), *L'univers de Sylvie Germain*(pp. 121–135). Caen: Presses Universitaires de Caen.
- Magill, M. (1999). Entretien avec Sylvie Germain. *The French Review*, 73(2), 230–242.
- Nagdy, A. (2021). *Nuit d'Ambre: De la détresse à la tendresse. L'évolution du héros dans le roman de Sylvie Germain*.
- Yıldırım, C. (2011). *Sylvie Germain'in "Gecelerin Kitabı" ve "Amber Gece" adlı yapıtlarında büyümlü gerçekçilik* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.